

ЖЕНИТЕ,
КОИТО
ПРОМЕНИХА СВЕТА

Издателство
ПАРИТЕТ

РУСКИ КНИГИ НА БЪЛГАРСКИ ЕЗИК

ЖЕНИТЕ, КОИТО ПРОМЕНИХА СВЕТА

Автори: Анна Покровская, Гита Голдберг

Превод: Таня Балова

Тази книга е опит да надникнем в потайните кътчета на житейските истории на едни от най-великите жени, които светът познава. Те са обожавани заради изключителните им качества, физическата красота и незабравимите им характери. Възхитителни, умни, прагматични и уникални – всяка по своему. Кралица Виктория, Анджелина Джоли, Мая Плисецкая, Маргарет Тачър, Файна Раневская, Коко Шанел и още редица представителки на по-красивата половина от човечеството стават известни с изявите си в различни етапи от живота си, но общото за всички е, че го правят по ярък и незабравим начин. Житейското и творческото ампло на всяка една е различно и вдъхновяващо, независимо дали е кралица по рождение, или кралица на сцената, било то политическата или театралната. Чрез увлекателните разкази за живота им са представени техните възходи и падения, душевните им терзания и трудно осъзнатите съдбовни решения... Едно обаче е сигурно – нито един образ от тази брилянтна колекция не се вписва в рамките на обичайните стандарти и в общоприетите норми, защото това са жени, които определят сами съдбата си! Всяка от тях по право заслужава да бъде окичена с най-гръмките епитети и с основание да заема своето достойно място в паметта на милиони хора по цял свят.

**За поръчки на сайта www.paritetbg.com
20% отстъпка.**

*Всички права са защитени. Никаква част от тази книга
не може да бъде възпроизведена в каквато
и да е форма без писменото разрешение на притежателя
на авторските права.*

ISBN 978-619-153-475-3

СЪДЪРЖАНИЕ

ПРЕДГОВОР.....	5
КЛЕОПАТРА. <i>История за живота и любовта</i>	8
КНЯГИНЯ ОЛГА. <i>Първата руска светица</i>	23
ЕЛИЗАБЕТ ПЪРВА. <i>Величието на „кralицата дева“</i>	32
ЕКАТЕРИНА ВТОРА. <i>Императрица и самодържеца на цяла Русия</i>	47
КРАЛИЦА ВИКТОРИЯ. <i>Славата и болката на великата вдовица</i>	59
АЙСЕДОРА ДЪНКАН. <i>Живот в ритъма на танца</i>	75
КОКО ШАНЕЛ. <i>Иконата на стила</i>	90
МАРИНА ЦВЕТАЕВА. <i>Трагичната съдба на една велика поетеса</i>	106
ФАИНА РАНЕВСКАЯ. <i>Кralицата на сарказма</i>	119
ГОЛДА МЕИР. <i>Майката на еврейския народ</i>	131
ЕВИТА ПЕРОН. <i>Грешницата, която се превърна в светица за народа си</i>	147
МАРГАРЕТ ТАЧЪР. <i>Желязната лейди с меко сърце</i>	162
МАЯ ПЛИСЕЦКАЯ. <i>Драматичната история на великата балерина</i>	179

МЕРИЛИН МОНРО. <i>Жената легенда, която не обичаше секса и мечтаеше за смъртта</i>	191
ОДРИ ХЕПБЪРН. <i>Ангелът с тъжни очи</i>	205
ЛЕЙДИ ДАЯНА. <i>Несбъднатата приказка</i>	220
АНДЖЕЛИНА ДЖОЛИ. <i>Бунтарката, станала пратеник на ООН</i>	237

ПРЕДГОВОР

Любов, омраза, възторг, страст... Жените, които предизвикват подобни емоции, са любимки не само на своите съвременниците, но и на поколенията след тях. Природата ги е дарила с уникални качества и уменията да въздействат на заобикалящия ги свят по неповторим начин. Всичко това ги поставя във фокуса на общественото внимание и ги превръща в легенди, които светът винаги ще помни.

Векове наред се разказват предания за хубостта на Клеопатра, но когато археолозите разкриват нейно изображение, става ясно, че тя не е била кой знае каква красавица – с гърбав нос, голяма уста и резки черти на лицето, въпреки че според някои исторически сведения мъжете са били готови да умрат само за една нощ с нея. В тази „узурпаторка на престола“ обаче е имало нещо, което е карало императорите да захвърлят в нозете и интересите на държавите си и дори собствения си живот.

Какъв ли характер трябва да е притежавала младата принцеса София Фредерика Августа от малкото германско княжество, за да замине за огромната, далечна и плашеща Русия и там да се отдаде на духа на новата си родина, да спечели обичта на придворните, а след това да извърши държавен преврат, да се превърне в символ на „Златния век“ на руската култура и да влезе в историята като Екатерина Велика?

Фаина Раневская никога не се е смятала за красива, но и не се е притеснявала да бъде това, което е – малко грозно-

вата, но безкрайно талантива и безмилостно саркастична, особено по отношение на собствената си външност. Зрителите ѝ са я аплодирали на крака. Играта ѝ с Ростислав Плят успява да превърне посредствената постановка „Нататък е тишина“, играна в театър „Моссовет“, в истински шедевър на драматургията. Според сюжета на пиесата една възрастна двойка трябва да се раздели: децата им могат да се погрижат само за единия от родителите си и настаняват майка си в старчески дом.

„Нека си поплачат в театъра – казва за зрителите Раневская, – така по-малко ще плачат в живота.“ И зрителите наистина плачат след представлението и нямат сили да си тръгнат от салона, защото са се срещнали със собствената си болка, неразбиране и равнодушие от околните. В театъра дори пристигат писма, в които хората споделят, че след спектакъла са се сдобрили с близките си, които не са виждали от години.

Кое е карало аржентинците с възторг да посрещат всяка дума на Ева – съпругата на президента Хуан Перон?

Защо жените по цял свят са се обличали като Марлене Дитрих?

Кое е накарало консервативните англичани да посрещнат като нещо напълно естествено идването на власт на Желязната лейди Маргарет Тачър, макар дотогава в страната да са властвали само мъже?

Какво обединява всички тези жени?

Коко Шанел казва: *„Ако една жена на тридесет все още не е станала хубава, значи е или мързелива, или просто глупава“*. И то по времето, когато жените на тридесет са смятани във „втора младост“, а тези, които носят панталони – за пропаднали!

Може би общото помежду им е била способността им да работят много, за да постигнат целите си, макар всички на-

около да са казвали: *„Пътят, който си избрала, не е за теб и не е сигурно дали постъпваш правилно“*.

Когато деветгодишната Тачър спечелва училищен конкурс, директорът ѝ казва: *„Това беше чист късмет, Маргарет“*. *„Не – уверено му отговаря тя, – това е заслуга.“*

И въпреки всичко е нужен и мъничко късмет: да си в точното време на точното място, да накараш нужния човек да те забележи. Но за да те забележат и за да се откроиш сред тълпата, не е достатъчно да имаш мило личице. А и за да се озовеш на точното място, се изискват известни усилия.

Джин Бейкър кани младата Норма да се снима в киното, още преди тя да е станала платинена блондинка и да е променила името си на Мерилин Монро. Може би причината се крие във все същото необяснимо „нещо“?

Да не те е страх, че ще останеш неразбрана, че ще те пренебрегнат, че няма да те оценят както подобава – още едно качество, което сродява по някакъв необясним, но неизбежен начин жените, които промениха света. *„Прави каквото трябва, пък да става каквото ще!“* – сигурно всички те биха се подписали под този прочут лозунг.

Смелост, самочувствие, разбиване на стереотипите и... загадъчното „нещо“. Ирационалното е необяснимо, но ако прочетем житейските истории на всяка от тези изключителни жени, може би ще успеем да разгадаем тяхната тайна.

Клеопатра

(69 – 30 г. пр.Хр.)

История за живота и любовта

Клеопатра е една от най-прочутите и популярни жени в цялата световна история. На живота ѝ са посветени безброй филми и книги. Образът на последната египетска царица е увенчан с ореола на тайнственост, противоречиви легенди и невероятни догадки. Тя е владеела древните тайни на женската привлекателност и е мечтаела да превърне Египет във велика държава. Срещата с Клеопатра изиграва съдбовна роля в живота на римските пълководци Гай Юлий Цезар и Марк Антоний. Тя е умеела да се радва на живота, но осъзнавайки, че е претърпяла поражение, доброволно приема смъртта.

Пътят към властта

Клеопатра VII Филопатор е родена през 69 г. пр.Хр. в Александрия. Египетският град е построен от великия пълководец Александър Македонски 300 години преди нейното раждане. Колкото и да е странно, последната египетска царица не е египтянка по произход. Нейният баща Птолемей XII е от македонската династия на Птолемей Лаг, един от военачалниците на Александър. След смъртта на македонския завоевател, Птолемей Лаг завзема властта в Египет и се самопровъзгласява за цар. Неговите потомци управляват страната в продължение на три века. За майката на Клеопатра няма достоверни данни, най-вероятно е била наложница на царя.

На брега на Средиземно море е Александрия – градът, в който е живяла египетската аристокрация – истински европейски оазис. Архитектурата и изкуството са били гръцки, начинът на живот и езикът – също. Но народът на Египет е смятал династията на Птолемеите за продължение на древните фараони. Управниците са били възприемани като възплъщение на боговете и в храмовете са били изобразявани в съответните образи. Представители на династията са участвали в магическите религиозни церемонии и целта им е била да общуват с древните богове и да укрепват властта си на земята. В рода на Птолемеите мнозина са се отличавали със страстта си към познанието. Управниците са канели в Александрия учени от цял свят и са създали условия за развитието на астрономията, геометрията, географията, анатомията и другите науки, макар човеколюбието да не им е било присъщо. В битката за египетския трон често е имало убийства на кръвни роднини, включително на деца и родители. Претендентите са жадували не само за власт, но и за лукс. Египетските царе са били приказно богати.

За детството и ранната младост на Клеопатра липсват свидетелства, но се знае, че е получила прекрасно образование и е била веща в науките. Царицата говорела седем езика, включително египетски, който преди нея никой от Птолемеите не е владеел. Баща ѝ Птолемей XII води борба с римляните, за да запази независимостта на Египет, но го прави предимно чрез големи парични дарения, които опустошават хазната. През 58 – 55 г. пр.Хр., възмутени от непрекъснатото повишаване на данъците, жителите на Египет прокуждат владетеля си въвн от страната. Тогава на трона се възкачва дъщеря му Береника, по-голямата сестра на Клеопатра.

Когато с помощта на римляните Птолемей XII си връща властта, той изключително жестоко се разправя с предателите и не се спира дори пред убийството на собствената си

дъщеря. Това вероятно е направило много силно впечатление на младата Клеопатра.

Птолемей XII умира през 51 г. пр.Хр. и според завещанието му за владетелка на Египет е коронясана Клеопатра заедно с по-малкия си брат Птолемей XIII, който по традиция става неин формален съпруг. Първото отбелязано в хрониките нейно действие като царица е потушаването на метежа, избухнал сред римските войски, намиращи се в Александрия. Клеопатра заловила подстрекателите и ги изпратила при римския наместник. От поведението ѝ в случая може да съдим за рационалното ѝ отношение към съседите римляни, които пък мечтаят да присъединят Египет към Римската империя.

От малка Клеопатра заживява със съзнание за божествения си произход. Първите ѝ официални портрети са изобразени в храма в Дандара, строен в зората на управлението ѝ. Там тя е представена като млада девойка с изящни черти, големи очи и орлов нос. На главата си носи корона на богиня Хатхор Изиди с рога и слънчев диск, а в ръката си държи анх – египетския символ на живота.

Едно от предимствата на Клеопатра пред другите египетски владетели е, че тя е знаела добре езика на коренното население и е разбирала неговата култура. Междувременно участието на управляващата династия в религиозните обреди на египтяните се превръща в чиста формалност. А Клеопатра се отнася към местните традиции с цялата си сериозност, възражда много от забравените древни обичаи и укрепява религията. Тя щедро дарява средства за построяването на храмове и така си спечелва симпатиите на египтяните. Само няколко дни след възкачването си на престола новата царица ръководи древна религиозна церемония с въвеждането на свещен бик в храма. За целта тя предприема плаване по река Нил до светилището Хермонтис.

Въпреки гръцкия си произход, Клеопатра изгражда около личността си напълно египетски култ. На създадения приживе барелеф е изобразена като богинята на небето и радостта Хатхор

Клеопатра заема трона, когато е на осемнадесет, а брат ѝ – на десет години. В самото начало царицата властва еднолично, но много скоро попечителите на брат ѝ придобиват значителна власт. Младата владетелка е настроена решително и не иска да дели престола с никого. Но само две години по-късно ѝ се налага не само да го изостави, но и да избяга от Египет в Сирия, за да се спаси.

С подкрепата на евнуха Потин, възпитателя си Теодот и военачалника Ахилес, младият Птолемей XIII се самопровъзгласява за едноличен владетел на страната. Намерението им е да убият Клеопатра, но тя успява да се скрие заедно с неколцина от приближените си. Разгневената царица отстъпва пред обстоятелствата, но възнамерява да се бори с противниците си на живот и смърт. В Сирия тя наема войска и тръгва през пустинята към Египет, за да си възвърне трона. Двадесетгодишна, тя е силна духом и телом и презира опасностите. Брат ѝ причаква с армията си изгнаницата откъм източната граница и няма намерение да допусне войските на Клеопатра да влязат в Египет.

По същото време в Рим за власт се борят Юлий Цезар и Помпей. И двамата събират приближени и войски, но в решаващата битка побеждава Цезар. Сразеният Помпей моли за подкрепа владетеля на Египет Птолемей XIII. Птолемей кани при себе си римския пълководец и го убива с надеждата да си спечели благоразположението на Цезар. Главата на Помпей е балсамирана и изпратена на римския владетел. Цезар остава потресен от тази постъпка. Той влиза с войските си в Александрия и заповяда на египетската царица и брат ѝ да се явят при него за мирни преговори. На Клеопатра не ѝ е никак лесно да проникне в столицата, която е обкръжена от войските на Птолемей. Тогава сицилианецът Аполодор, който води част от нейните войски, увива царицата в килим и я внася в двореца. Така Клеопатра се изправя пред Цезар.

За нейната красота се разказват много легенди, но трудно можем да си представим как точно е изглеждала Клеопатра. Върху монетите, сечени в Египет по време на нейното царуване, лицето ѝ е доста грубо, почти мъжествено. За това има обяснение. Владетелката на Египет винаги е подражавала на мъжете и дори е носела мъжки дрехи, за да докаже, че е от „истинските фараони“, които притежават не само женска, но и мъжка същност. Повечето идеализирани изображения на царицата са създадени след смъртта ѝ, затова не можем да добием обективна представа за нейната външност. Сигналите до нас скулптурни портрети говорят за изключителната красота на тази жена, но в никой от случаите не може да сме напълно сигурни, че точно това е изображение на Клеопатра.

Съвременниците на царицата споделят различни впечатления от нейния облик. Историкът Марк Аней Лукан пише: *„Хубостта на тази жена не можеше да се нарече несравнима и впечатляваща от пръв поглед, но тя можеше да разчита на очарователното си обаяние“*. Друг неизвестен автор е на различно мнение: *„Тя беше изключително красива жена и в разцвета на младостта си смайваше с чара си. Притежаваше способността да покори всеки, дори и преситения от любов мъж, чиито най-добри години са вече отминали“*. Никой обаче не спори, че Клеопатра е имала вълшебен глас, висок интелект, силен дух и умение да въздейства на хората. *„Начинът, по който говореше, се отличаваше с неотразима прелест, затова обликът ѝ, в съчетание с изключителната убедителност на изказа ѝ и с огромното обаяние, излъчвано от всяка дума, от всяко нейно движение, се връзваше дълбоко в душата“* – така описва царицата Плутарх. А древните алхимици са смятали, че Клеопатра притежавала философския камък и можела да превръща в злато всеки един метал.

Жена с изключителен интелект, властолюбива, очарователна, дръзка, честолюбива, безпринципна, проникателна, Клеопатра е автор на трактати по философия, на тегловни мерни единици, на промени в монетарната система, а също и на книги за прически и козметика.

Дойдох, видях, победих

Въпреки любовния си опит петдесет и две годишният Цезар не успява да устои на прелъстителната Клеопатра. Той остава възхитен от нейната прелест, от нейното безстрашие и необикновена енергия, излъчвана с всяко движение. Дватамата си приличат: поривисти, прагматични, безмилостни. Клеопатра е потомка на Александър Велики, пред когото Юлий Цезар се прекланя.

Само за една нощ Цезар и Клеопатра стават най-близки съюзници. Преди още да се съмне, царицата отново притежава всички права на владетелка на Египет. Птолемей XIII се опитва да организира метеж, но Цезар се възползва от прочутото си красноречие и усмирява поданиците, като прочита завещанието на бащата на Клеопатра и заявява, че волята на Птолемей XII вече ще се изпълнява под негов контрол. Формално братът на Клеопатра остава неин съвладетел, но дефакто тя се превръща в пълновластна царица на Египет, подкрепяна от своя любовник.

По случай възстановяването на монархията е организиран грандиозен пир в двореца на Птолемеите, който се прославя в целия древен свят със своята пищност и великолепие. За облицовката на двореца бил използван гранит, мрамор и алабастър от всички краища на империята. Стените и подът били инкрустирани със скъпоценни камъни, злато и сребро.